

Uit

THE ARCTIC
UNIVERSITY
OF NORWAY

Regional Centre for Child and Youth Mental Health and Child Welfare –
North / Faculty of Health Sciences

Students and social workers views on children's participation in the Norwegian child protection service

---

Iris Renate Harjo-Jensen

Master thesis in HEL-3980 Child protection – June 2014

Supervisor: Svein Arild Vis

Acknowledgements

This master thesis would not have been possible if not for the help of my supervisor Svein Arild Vis, as well as support and help from family and friends. I would like to thank my supervisor for helping me through the process of a master thesis project, collecting data for me and letting me use it in this master thesis.

I would like to thank everyone that helped me make this master thesis possible. A special thank you to Tom, Marianne, Jøran, Aud, Sigbjørn, my mother and grandmother for your help and support. Without you I certainly would not have achieved this.

Summary

This master thesis exists in two parts – an article and additional text. The article is written in English while the additional text is written in Norwegian. The purpose of this quantitative study is to find differences in the views social work students and social workers have regarding children's participation in the child protection service in Norway. This is important because student's views might affect the future of the child protection service, as they are tomorrow's workforce. Through measuring students and social worker's views on protection and participation, this study aims to: Investigate what differences exist between social work students and social workers regarding views on children's participation in the child protection service, and secondly to conduct analysis to determine what may predict students and social workers views on participation and protection. The analysis in this study was done using IBM SPSS Statistics 21. This study is in part a replication of Vis et al (2012) study, and aims to compare results with their study in order to confirm if social worker students are greater advocates for child participation than social work professionals.

The main findings are that there are no significant differences between social workers and students views on participation, or knowledge of communication methods with children. Students are however more inclined to agree with the protection factor, while social workers report a greater knowledge of the law. Views on children's participation was inferred by knowledge of the law and views on protection by age and work experience.

Key words: Children's participation, attitude, view, child protection, students

Sammendrag

Denne masteroppgaven er delt inn i to deler – en artikkel og et tillegg. Artikkelen er skrevet på engelsk mens tillegget er skrevet på norsk. Det ble gjennomført en kvantitativ studie med mål om å finne forskjeller i barnevernarbeidernes og studentenes syn på barns medvirkning i barnevernet i Norge. Siden studentene er morgendagens arbeidskraft kan deres syn på barns medvirkning ha innvirkning på barnevernet i fremtiden samt dets fremtid. Gjennom å måle studentenes og barnevernarbeidernes synspunkter om beskyttelse og medvirkning vil denne studien undersøke hvilke forskjeller det er mellom sosial fag studenter og barnevernarbeideres syn på barns medvirkning i barnevernet. Det andre målet med denne studien er å finne hva som kan predikere respondentenes syn på barns medvirkning. Analysene i denne studien ble gjort ved hjelp av IBM SPSS Statistics 21. Denne studien er delvis en replikasjon av Vis et al (2012) sin studie, og forsøker å sammenligne resultatene fra begge studiene for å se om studentene er større forkjempere for barns medvirkning enn sosialarbeiderne.

Hovedfunnene i denne studien er at det ikke er noen statistisk signifikant forskjell mellom studentenes og barnevernansattes synspunkter på deltakelses faktoren, eller kunnskap om metodisk samtale med barn. Studentene har en større inklinasjon til å være enig med beskyttelsesfaktoren enn barnevern- og faglederne, mens de rapporterte å ha mer kunnskap om loven enn studentene. Synspunkter om barns medvirkning kan predikeres av kunnskap om loven, mens synspunkter om beskyttelse kan predikeres av alder og arbeidserfaring.

Nøkkelord: Barns medvirkning, holdning, synspunkt, barnevern, studenter

Innholdsliste

1.0 Innledning.....	1
2.0 Barns deltakelse.....	2
3.0 Vurderinger og avgrensninger i oppgaven.....	6
4.0 Metode.....	7
4.1 Spørreskjema.....	9
4.2 Datainnsamling.....	11
4.3 Feilkilder og begrensninger.....	12
5.0 Avslutning.....	13
Litteraturliste	

1.0 Innledning

Denne masteroppgaven er delt i to deler, en artikkel og et tillegg. Artikkelen er skrevet på engelsk og kommer etter dette tillegget. Der presenteres resultatene av spørreundersøkelsen som ble gjennomført om studenter og sosialarbeiders syn på barns medvirkning. Målet med dette tillegget er å se på barns deltakelse og beskrive metoden som ble brukt i denne studien. Gjennomføringen av master-prosjektet med innsamling av data, utvikling av spørreskjema samt feilkilder og begrensninger i oppgaven vil bli beskrevet. Vurderinger og avgrensinger som ble gjort vil også bli lagt frem.

Først er en avklaring vedrørende problemstillingen på sin plass. Synspunkter kan bli sett på som en del av holdningene til et individ. Holdninger blir ofte sett på som en persons innstilling overfor noe, individets tilbøyelighet til å handle eller oppfatte noe på en bestemt måte. En persons holdninger blir gjerne delt inn i tre aspekter kognitiv, affektiv og atferdsmessig. Den kognitive komponenten handler om antagelser og oppfatninger av virkeligheten. Den affektive komponenten handler om følelser og standpunkter til objekter eller subjekter. Forholdet mellom holdning og handling er den atferdsmessige komponenten, men holdning og handling er ikke alltid samsvarende – man kan ha en holdning om noe men la være å handle ut ifra denne holdningen (Svartdal 2011; Schiefloe 2010). I denne studien er det den kognitive biten av en holdning som er blitt målt – altså en persons oppfatninger, antagelser og synspunkter om virkeligheten. Holdninger ble ikke brukt i problemstillingen siden det kan føre til missforståelser, da begrepet har flere aspekter som ikke er målt i studien.

2.0 Barns deltakelse

Barnets plass i samfunnet og synet på barn har endret seg betydelig gjennom tidene, og det er i stadig endring (Frønes 2007). Forskning på 70 og 80-tallet viste at barn var mer kompetente enn tidligere antatt, noe som bidrog til et nytt syn på barnet, og at vi i dagens samfunn har fått «kompetansebarnet» (Strandbu 2012). Familiestrukturen, lovverk og samfunnet endrer seg også, og det kan sies at synet på barn og barndommen endrer seg i takt med dem. I dagens kunnskapssamfunn er det lagt mye vekt på utveksling av informasjon og utdanning. Barn blir fort loset inn i et utdanningsmaraton og barna får stadig mer å gjøre. Barndomstiden har fått en ny indre struktur med en tidligere sosial modning. Det er en framvoksende pre-tenårsperiode med de ungdommelige barna som har sine egne magasiner, musikk og tilnærming til ungdomstiden. Noen velger å forbli barn litt til, dette kommer an på modning, kultur og individuelle preferanser (Frønes 2007).

Hvilken plass barnet har i samfunnet, synet på barndom og kulturen rundt barna har innvirkning på barnevernfaglig arbeid da barnet ikke er en øde øy, og det å se hele bildet kan være uvurderlig for å kunne ta en god avgjørelse i en sak. Barnevernansatte og andre voksne har makt til å ekskludere eller inkludere barnet i en sak, derfor er kommunikasjon, samhandling og makt i relasjonen sentrale begreper i debatten om barns deltakelse. Deltakelse kan forstås som et relasjonelt begrep, med mål om å skape en intersubjektiv forståelse gjennom samhandling og kommunikasjon. Barns deltakelse foregår ikke bare rundt barnet og mellom mennesker – det foregår også inne i barnet. Barnet må danne seg meninger før han eller hun kan formidle dem til noen, og det er ikke alltid gjort på et blunk, idet han eller hun blir stilt et spørsmål. Samtidig prater ikke barn nødvendigvis «samme språk» som voksne og det er derfor viktig at det blir tilrettelagt for meningsdannelse og kommunikasjon mellom voksne og barnet (Strandbu 2012). Det finnes ulike metoder og hjelpemidler for samtale med barn (eksempelvis barn og beslutninger). Den dialogiske samtalemotoden (DCM) som er brukt av politiet og i dommeravhør har blitt utviklet, prøvd ut og tilpasset barnesamtaler i barnevernet med gode resultater (Langballe, Gamst og Jacobsen 2010).

Barns rett til medvirkning er nedfelt i gjeldende lov, både i FNs barnekonvensjon og i norsk lovverk. Lovene legger vekt på at barn har rett til å uttale seg og bli hørt, og dets mening skal gis vekt etter barnets alder og modenhet. Det gis derimot ingen selvbestemmelsesrett for

barnet (Bunkholdt og Sandbæk 2011). Dette gir barnet en rett til konsulterende medvirkning – de får si hva de mener og blir hørt, men det betyr ikke nødvendigvis at barna blir involverte og har innflytelse i saken (Vis 2014). Det finnes flere måter å samhandle med andre på, akkurat slik det finnes flere måter å være aktør på. I Thørnblad og Holtan (2012) sin studie om fosterbarns interaksjon mellom dem selv og barnevernet, fremstiller de fire måter – aktørskap – barna forholdt seg til barnevernet. Disse aktørskapene er: Likeverdige, maktesløse, pragmatiske og forpliktet aktører.

Likeverdig aktørskap er preget av likeverd, utveksling, samarbeid, personlig kontakt og gjensidig tillit. Denne relasjonstypen krever en del kompetanse fra barnet når det kommer til kommunikasjon, kunnskap og oppførsel. Til forskjell fra den likeverdige aktøren vil den pragmatiske aktøren begrense barnevernets relevans for seg selv til økonomiske grunner eller andre velferdsgoder. Relasjonen er stort sett basert på tillit, den er handlings- og løsningsorientert, der det forhandles mellom partene for å finne en hensiktsmessig tilnærming til situasjoner som oppstår, og det søkes enighet i problemforståelse og tiltak. Maktesløse aktørskap er derimot preget av mistillit og konflikt. Den har et hierarkisk maktforhold mellom partene og er lite stabil i personkontakten. Kontakten som foregår er ofte preget av misforståelser, tvang, uforutsigbarhet og skyldfordeling. Partene har ikke nødvendigvis samme situasjonsforståelse eller forståelse av hva barnevernet kan bidra med, og tiltak fra barnevernet kan derfor fremstå som tilfeldige og uten legitimitet for klienten. Hos forpliktete aktører preges relasjonen av avgrensning, distanse og lite direkte kontakt. Barnevernets kontrollfunksjon aksepteres, men aktøren velger bort kontakten med barnevernet. Denne kontakten vil da vedlikeholdes av for eksempel fosterforeldrene (Thørnblad og Holtan 2012).

Hvilket aktørskap barnevernbarna hadde kan knyttes til hva relasjonen til barnevernet har betydd for dem. For noen kan den være en ressurs, i for eksempel likeverdige eller pragmatiske aktørskap. For andre har erfaringene vært belastende – som ved maktesløse aktører eller de som opprettholder kontakten av plikt. Hvorvidt relasjonen har vært til hjelp eller en belastning er derimot ikke knyttet til omfanget av aktiv deltakelse. Barns deltakelse i barnevernet krever kompetanse – «klientaktør-kapital» – som innebærer blant annet språk, oppførsel og kunnskap. Det er ikke gitt at barn, selv om de har lang fartstid i barnevernet, har denne kompetansen og dermed kan velge sitt aktørskap (Thørnblad og Holtan 2012). Tilrettelegging for et likeverdig eller pragmatisk aktørskap er derfor å foretrekke, slik at barna og familiene kan få et mer positivt møte med barnevernet og bygge gode relasjoner.

Ulike sosialarbeidere kan ha forskjellig syn på hvorfor deltakelse er viktig. Bijleveld, Dedding og Bunders-Aelen (2013) fant tre hovedsynspunkter på barns deltakelse. Noen ser på barnets lovmessige rett til medvirkning og gjenkjenner viktigheten av barns rett til å få si sin mening og delta i eget liv. Barns deltakelse kan også bli sett på som en måte å få informasjon, noe som kan hjelpe saksbehandler å ta en god beslutning i en sak. Deltakelse kan også bli sett på som et instrument for å få samtykke fra barnet eller få barnet til å oppføre seg på ønsket måte. Barns medvirkning kan altså bli sett på som en måte å få informasjon om barnet for så å kunne ta en god avgjørelse eller å få barnet med på en avgjørelse som allerede er tatt.

Det finnes ulike barrierer for barns deltakelse i barnevernet. Vis, Holtan og Thomas (2012) fant tre hoved-barrierer for å oppnå deltakelse i barnevernet. Et hinder var assosiert med å etablere kommunikasjon med barnet for å få riktig informasjon og hva de virkelig mente. Proteksjonisme var den andre barrieren, og den tredje barrieren var i hvilken grad saksbehandler arbeidet for barns deltakelse. Bijleveld, Dedding og Bunders-Aelen (2013) trekker frem at relasjoner ble sett på som den viktigste faktoren for å fremme deltakelse i barnevernet, men også den største barrieren. Bytting av saksbehandlere, tidsklemma og fokus på beskyttelse er alle faktorer som hindrer utviklingen av relasjoner.

Som vi har sett kan deltakelse sees på som et relasjonelt begrep, og relasjonen ble sett på som den viktigste faktoren for å fremme deltakelse, men også den største barrieren. Synet på barns medvirkning, og dermed hvordan du bruker barnets deltakelse - være det seg til å få informasjon eller samtykke - vil nok også spille inn på relasjonen. Hvis saksbehandler kun følger loven og gir barnet sin lovmessige rett til å bli hørt og få si sin mening kan det bli minimalt med likeverd, utveksling, samarbeid, personlig kontakt og gjensidig tillit. Men det kan også være motsatt, hvis barnet blir hørt så får det samarbeide og har personlig kontakt med saksbehandler. Det kan virke som at mye av barns deltakelse er opp til saksbehandler og hans eller hennes syn på deltakelse, hvorvidt barrierene blir brutt ned eller oversett og hvor sterkt saksbehandler kjemper for deltakelse.

Proteksjonisme er motvirkende for deltakelse og i denne studien (se artikkelen) viste det seg at studentene hadde en større inklinasjon til å være enige med proteksjonistiske utsagn. Dette kan komme av at noen av studentene ikke hadde lært om barns deltakelse i barnevernet, de hadde kanskje lite kunnskap om loven og hadde dermed ikke et lovmessig syn på deltakelse, eller så ikke viktigheten av informasjonen som kan komme frem gjennom barns deltakelse.

Barnevern- og faglederene rapporterte bedre kunnskap om loven, noe som også predikerte synet på deltakelse. Det kan være at barnevernarbeiderne har bedre kunnskap om loven og har kanskje dermed også et lovmessig syn på barns deltakelse som gjør at de er større forkjempere for barns deltakelse.

3.0 Vurderinger og avgrensninger i oppgaven

I denne oppgaven er det gjort et valg om å ikke se på mennesket i et holistisk syn, men heller se på en spesifikk del av deres holdninger. Jeg har valgt å se bort fra den politiske diskusjonen om barns medvirkning samt mye av historikken på temaet, for å fokusere på funnene i undersøkelsen og sammenligne disse med Vis, Holtan og Thomas (2012) sin studie.

Studien har et kryss-seksjonelt design (Field 2013), da jeg ikke har mulighet til å gjøre en longitudinell studie. Dette fører til at studien ikke kan si noe om hvordan holdningene endrer seg over tid, men heller hvordan de er per i dag. Siden Vis et al (2012) sin studie ligner mye på min studie kan de sammenlignes, men ikke direkte da måleinstrumentet og faktorene ikke er helt like. Det ble valgt å gjøre en ren kvantitativ undersøkelse da jeg var ute etter bredde i utvalget slik at funnene skulle kunne generaliseres til populasjonen. En blanding med kvalitative intervjuer hadde nok gitt et bedre bilde på holdningene til deltakerne og bedre anledning til å gjøre hermeneutisk slutninger rundt disse, men det hadde blitt vanskelig å generalisere disse funnene til populasjonen. Det ble vurdert å ha små case spørsmål i spørreskjemaet for å få mer dybde i undersøkelsen, men dette ble valgt bort da det ville gjort spørreskjemaet lengre og dermed risikere dårligere svarprosent. Spørreskjemaet ble distribuert på papir direkte til deltakerne for å få god svarprosent.

Metoden, utvalget og prosessen er alle farget av avgjørelsen om å skrive masteroppgaven i artikkelform. Jeg hadde nok ikke valgt artikkelform hvis jeg skulle gjøre en kvalitativ undersøkelse, på grunn av formatet og at det kan være lettere å ha flere ord til rådighet når du skal ha sitater fra respondenter.

4.0 Metode

Sosialfaglig forskning blir ofte delt inn i to hovedmetoder: Kvantitativ og kvalitativ. Begge metodene har styrker og svakheter. Kvantitativ metode omhandler systematisk undersøkelse og innhenting av empiri gjennom statistikk, matematikk og lignende metoder. Dette resulterer i et numerisk datasett som deretter brukes i forskning til å forklare eller beskrive ulike fenomener. Kvantitativ metode er god på å få bredde i dataene og nå flere på kort tid, men det kan for bli lite dybde spesielt ved bruk i samfunnsvitenskaplige spørsmål (Field 2013).

Kvalitativ metode er ofte brukt i samfunnsvitenskaplig forskning da den gir mye dybde, og er godt egnet for å få informasjon fra mennesker. Kvalitativ forskningsmetode bruker ofte datainnsamlings-teknikker som er fleksible og sensitive i forbindelse med å samle inn data i en sosial kontekst, eksempelvis observasjon, individuelle intervjuer, fokusgrupper eller analyser av dokumenter og tekster. Dataene som blir produsert av disse metodene er veldig detaljerte og har mye informasjon samt at de fokuserer på opplevelser, perspektiver og materialistiske omstendigheter rundt menneskene (Snape og Spencer 2003).

Målet med denne masteroppgaven var å finne hvilke synspunkter studenter og barnevernansatte hadde om barns deltakelse, samt ulike faktorer som påvirker synspunktene deres. For å finne ut av dette brukt jeg kvantitativ forskningsmetode, med spørreskjema som verktøy, for å innhente og analysere data. Dette er gjort for å få en god bredde i utvalget og for å kunne generalisere dataene til befolkningen. Undersøkelsen er gjort en gang og på et utvalg studenter og barnevern- og fagledere, samt at den prøver å observere noe som forekommer naturlig i befolkningen. Dette gir undersøkelsen et kryss-seksjonelt design (Field 2013). Spørreskjemaet ble utviklet med tanke på å gjøre en faktoranalyse av de innhentede dataene. Faktoranalyse er en statistisk teknikk som ble utviklet for å kunne generalisere data til befolkningen. Den har tre hovedbruksområder som er å: 1) forstå strukturen til et sett variabler. 2) lage et spørreskjema for å måle underliggende variabler, eller 3) redusere et datasett til en håndterlig størrelse men samtidig beholde så mye som mulig av de originale dataene (Field 2013). I denne oppgaven var det viktig å redusere datasettet til en håndterlig størrelse og beholde så mye som mulig av de originale dataene. Spørreskjemaet ble utviklet for å måle underliggende variabler.

Kvantitativ forskningsmetode kan sees på som å ha sine røtter i positivismen og naturvitenskapen, men den er også brukt i samfunnsvitenskaplig sammenheng. Her gjerne på en litt mer eklektisk måte i harmoni med kvalitativ forskningsmetode, eller som tilfellet er her med hermeneutisk tenkning. Positivismen omhandler å finne absolutte sannheter gjennom logikk og observasjon med sansene, mens hermeneutikken skiller seg fra positivisme i at den går ut på å forstå med intellektet, innlevelse og empati. Hermeneutikken bygger også på at mennesker forstår andre mennesker, innlevelse og tolkninger av andre mennesker. Når man tolker er det viktig å sette det tolkede inn i rett sammenheng, tid og kontekst. Det er viktig å være oppmerksom på sin egen forforståelse og egen kultur. Hermeneutiske tolkninger blir ofte regnet som ganske usikre, da de ikke er intersubjektivt testbare og lett påvirkes av tolkerens vurderinger, forståelse og konteksten (Thurén 2009). Selv om undersøkelsen bygger på empiri og logiske slutninger inneholder den en del hermeneutiske tolkninger. Dette kommer av at jeg er ute etter respondentenes holdninger, deres syn på verden – ikke hvordan verden objektivt oppfattes, noe som krever tolkning og forståelse av andre menneskers syn på verden. Det er kanskje en svakhet med kvantitativ metode at den ofte ikke går like mye i dybden som kvalitativ forskning, og at det dermed blir litt vanskelig å gjøre gode slutninger om andre sine holdninger. En god samtale med et annet menneske gir deg nok mer informasjon om deres holdninger enn noen spørsmål rangert fra en til fem på et ark. Kvantitativ metode ble valgt for å nå flest mulig på kort tid og få bredde i utvalget, slik at det blir lettere å generalisere funnene til befolkningen.

4.1 Spørreskjema

Spørreskjemaet er basert på Vis sitt spørreskjema, som er brukt i to tidligere studier: Vis et al 2012, Vis og Fossum 2013. For å øke den indre validiteten ble det lagt til tre ekstra utsagn om barns deltakelse som lignet på andre utsagn i spørreskjemaet. Disse utsagnene var: «For å kunne ta riktig avgjørelse i saksbehandlingen er det viktig at barnet får delta.», «For å kunne beskytte barn, burde saksbehandler la være å fortelle barna alt som pågår.» og «Saksbehandlere burde noen ganger vente med å inkludere barn til avgjørelsen er tatt, slik at barna ikke behøver å bekymre seg så lenge» (se vedlegg 1). Det ble også spurt om alder, kjønn, tidligere erfaringer med arbeid med barn, hvor mange barn de har daglig omsorg for eller om de har hatt daglig omsorg for barn tidligere. Det ble videre spurt om kunnskap om loven og kunnskap om metode i samtale med barn. Dette var tenkt som en avhengig variabel til utsagnene om barns deltakelse. Respondentene selvrapporterte kunnskap om loven og metode i samtale med barn. Selvrappotering vil ofte produsere store målefeil, på grunn av at andre faktorer enn det vi prøver å måle vil spille inn på svarene til respondentene (Field 2013), men dette ble gjort da jeg ikke kunne ha en test for å se hvor mye eller lite kunnskap de hadde.

Det ble vurdert å distribuere spørreskjema digitalt. Horn, Green og Martinussen (2009) trekker frem i sin review artikkel at det finnes utfordringer med å bruke internett som distribusjonsmetode av spørreskjema: Nettleser kompatibilitet, tekniske problemer, e-post som blir blokkert av firewall eller havner i «junk» postboksen, respondenter med lite datakunnskap og respondenter som svarer flere ganger på samme spørreskjema. En konsekvens av dette er at forskerne må tilby svar via post eller distribuere spørreskjema via posten for å få opp responsraten, noe som fortsatt blir brukt som den primære back-up planen for å få opp svarprosenten. Spørreskjemaet i denne undersøkelsen ble distribuert på papir for å øke svarprosenten, samt å unngå eventuelle problemer med å distribuere spørreskjemaet digitalt.

Der finnes ulike teknikker for å få opp svarprosenten på spørreskjema i en undersøkelse, eksempelvis å gi beskjed på forhånd, å følge opp de som ikke har svart og incentiver (Horn, Green og Martinussen 2009). I denne studien fikk underviser forhåndsbeskjed, og noen av

dem ga videre beskjed til studentene. Det ble tilbudt svarkonvolutter til psykologistudentene da jeg brukte pausen deres til undersøkelsen, samt at jeg var tilgjengelig i deres neste pause også slik at de kunne lever den til meg i stede for å sende det. Hos barnevernstudentene fikk jeg tid av undervisningen der jeg informerte om undersøkelsen, delte ut spørreskjemaet og samlet inn svar i løpet av 10-15 minutter. Den gjennomsnittlige svarprosenten hos studentene var 94,81%. Hos barnevern- og faglederne var det veileder Svein Arild Vis som samlet inn dataene med samme spørreskjema og muntlig informasjon til deltakerne. Den gjennomsnittlige svarprosenten i denne gruppen var 76.54%. Det var altså god svarprosent hos begge gruppene.

4.2 Datainnsamling

Prosessen startet med å finne relevant litteratur. Jeg fikk en start hos veileder med noen relevante artikler. Jeg brukte referanselistene til disse artiklene for å finne andre relevante artikler. Jeg gjorde også litteratursøk i databaser som Primo, Idunn og Google scholar. Det ble brukt engelske søkeord som child, participation, attitudes, child welfare, social work, eller tilsvarende norske søkeord. Av flere hundre artikler fant jeg atten artikler i databasene som jeg vurderte som relevante, og som jeg ikke hadde fra før.

Til å begynne med var tanken å gjøre en komparativ studie mellom ulike studentgrupper. Barnevern, psykologi og juss studenter ble valgt da de representerer tre hoved-faggrupper innen barnevernet. Sosionom studenter ble også vurdert, men tanken var at de antagelig ikke ble å være spesielt forskjellig fra barnevern studentene. Senere i studien fikk jeg hjelp av veileder som var villig til å gjøre undersøkelsen på en konferanse, og fikk dermed barnevern- og fagledere fra Nord-Norge med i studien. I stede for å gjøre en komparativ studie mellom studentene, ble det da en komparativ studie mellom studenter og sosial arbeidere.

Spørreskjemaet ble distribuert for hånd etter en kort introduksjon og informasjon om undersøkelsen. Antall spørreskjemaer som ble delt ut ble regnet som antall personer som var tilstede, og svarprosenten ble deretter regnet ut gjennom hvor mange spørreskjemaer jeg fikk ferdig utfylt tilbake. Etter at dataene var samlet inn ble de overført til SPSS for videre analyse.

4.3 Feilkilder og begrensninger

Oppgaven er begrenset av dens design og tid. Jeg kunne ha skrevet en bok om barns medvirkning, og inkludert både diskusjonen og politikken rundt barns deltakelse eller et mer historisk syn på barn og samfunnet og gått dypere inn i loven – spesielt da den ser ut til å være viktig i synet på barns deltakelse. Det er nok en svakhet med oppgaven at diskusjonen i artikkelen mangler en del av dette. Tillegget er ment som et supplement for å få et mer helhetlig barnevernfaglig bilde på barns medvirkning og undersøkelsens betydning i denne konteksten.

Selvrapportering gir lavere reliabilitet, med større rom for målefeil da det kan være mange faktorer som spiller inn på rapporteringen utenom det som blir målt. Det ble valgt å ha med spørsmålene da det kunne være variabler som hadde innvirkning på respondentenes syn på barns medvirkning, og så heller stole på at respondentene gir ærlige svar.

Dette er første gang jeg har gjort en kvantitativ undersøkelse, laget spørreskjema og gjort faktoranalyse, samt det å skrive en vitenskapelig artikkel. Det kan derfor forekomme uregelmessigheter i undersøkelsen, eksempelvis er det to forskjellige personer som har samlet inn data, uten informasjonsskriv, så det kan forekomme at ulike grupper har fått informasjon på litt forskjellig måte. Læringkurven i dette masterprosjektet har for min del vært bratt, og jeg har lært mye om forskningsmetode, spørreskjema og artikkelskriving.

5.0 Avslutning

Dette tillegget har sett på barns deltakelse, beskrevet metoden som er brukt i studien samt gjennomføringen av prosjektet, vurderinger som er blitt gjort og begrensninger i oppgaven. Kvantitativ forskningsmetode, som er brukt i denne studien, er god på å nå ut til mange på kort tid og få bredde i utvalget. Den gir også et tallmaterieell som kan brukes til for eksempel faktoranalyse, som er tilfellet her. Faktoranalysen er blitt brukt for å gjøre om datamaterialet til en håndterlig mengde data, og finne underliggende variabler som kan beskrive eller forklare respondentenes syn på barns deltakelse.

Barns deltakelse har en samfunns- og lovmessig kontekst, og barns medvirkning har utviklet seg gjennom tidene i takt med ny kunnskap, kulturen og samfunnet. Dette kan også sees i barns aktørskap i barnevernet, der noen har et positivt møte med barnevernet og andre et mindre positivt møte. Deltakelse kan bli sett på som et relasjonelt begrep, og relasjonen kan bli sett på som den viktigste faktoren for å fremme deltakelse men også den største barrieren. Synet på barns deltakelse, og dermed hvordan du bruker barnets deltakelse kan nok også spille inn på relasjonen. Hvis saksbehandler følger loven og gir barnet rett til å bli hørt og få si sin mening en gang, kan det bli minimalt med likeverd, utveksling, samarbeid, personlig kontakt og gjensidig tillit. Men det kan også bli motsatt siden barnet blir hørt så får det samarbeide og har personlig kontakt med saksbehandler, dette krever at barnet blir hørt mer enn en gang. Det kan virke som at mye av barns deltakelse er opp til barnevernarbeiderne og hans eller hennes syn på deltakelse, hvorvidt barrierene blir brutt ned eller oversett og hvor sterkt barnevernarbeideren kjemper for deltakelse.

Litteraturliste

Barn og beslutninger. Tilgjengelig: <http://barnogbeslutninger.uit.no/index.html> (15 mai 2015)

Bijleveld G. G. Van, Dedding C. W. M. og Bunders-Aelen J. F. G. (2013) Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: a state-of-the-art review. *Child and Family Social Work* Vol. 20, no 2, s. 129–138

Bunkholdt V. og Sandbæk M. (2011) *Praktisk Barnevernarbeid* Oslo, Gyldendal akademisk

Field A. (2013) *Discovering statistics using IBM SPSS*. London: Sage Publications

Frønes I. (2007) *Moderne barndom* Oslo, Cappelen akademisk forlag

Horn P. S Van, Green K. E. og Martinussen M. (2009) Survey Response Rates and Survey Administration in Counselling and Clinical Psychology. *Educational and Psychological Measurement*, Vol 69 no 3 s. 389-403

Langballe Å., Gamst K. T. og Jacobsen M (2010) *Den vanskelige samtalen*. Oslo, NKVTS

Schiefloe P. M. (2010) *Mennesker og samfunn – Innføring i sosiologisk forståelse*. Bergen, Fagbokforlaget

Snape D. og Spencer L. (2003). The foundation of qualitative research:
I *Qualitative research practice – a guide for socialscience students and researchers*
Ritchie J. Og Lewis J. London, SAGE Publications

Strandbu A. (2012) *Barnets deltakelse. Hverdagslige og vanskelige beslutninger*. Oslo, Universitetsforlaget

Svartdal F. (2011) *Psykologi -en introduksjon*. Oslo, Gyldendal akademisk

Thørnblad R. og Holtan A. (2012) Fosterbarns aktørskap i møtet med barnevernet.
Sosiologi i dag, 42, s. 36-53

Thurén T. (2009) *Vitenskapsteori for nybegynnere* Oslo, Gyldendal akademisk

Vis S. A. (2014) Factors that determine children's participation in child welfare decision making – from consultation to collaboration. Ph.D thesis, UiT the Arctic University of Norway.

Vis S. A., Fossum S. (2013) Organizational factors and child participation in decision-making: differences between two child welfare organizations. *Child and Family Social Work* [Electronic] doi:10.1111/cfs.12076. Available: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/cfs.12076/abstract> (15 May 2015)

Vis S. A., Holtan A., Thomas N. (2012) Obstacles for Child Participation in Care and Protection Cases—why Norwegian social workers find it difficult. *Child Abuse Review* Vol. 21, no 1, s. 7–23

Students and social workers views on children's participation in the Norwegian child protection service

Summary:

The purpose of this study is to find differences in the views social work students and social workers have regarding children's participation in the child protection service in Norway. This is important because student's views might affect the future of the child protection service, as they are tomorrow's workforce. Through measuring students and social worker's views on protection and participation, this study aims to: Investigate what differences exist between social work students and social workers regarding views on children's participation in the child protection service, and secondly to conduct analysis to determine what may predict students and social workers views on participation and protection. This study is in part a replication of Vis et al (2012) study, and aims to compare results with their study in order to confirm if social worker students are greater advocates for child participation than social work professionals. The main findings are that there are no significant differences between social workers and students views on participation and communication factors. Students are however more inclined to agree with the protection factor, and social workers report a greater knowledge of the law. Views on children's participation was predicted by knowledge of the law and views on protection was predicted by age and work experience.

1 Introduction

The purpose of this study is to find differences in the views social work students and social workers have regarding children's participation in the child protection service in Norway. This is important because student's views may affect the future of the child protection service, as they are tomorrow's workforce. There is a general ideal that participation is important (Healy and Darlington 2009; Vis and Thomas 2009; Bijleveld, Dedding and Bunders-Aelen 2013; Hart 1979), and this can be seen reflected in law:

“1. States Parties shall assure to the child who is capable of forming his or her own views the right to express those views freely in all matters affecting the child, the views of the child being given due weight in accordance with the age and maturity of the child.

2. For this purpose, the child shall in particular be provided the opportunity to be heard in any judicial and administrative proceedings affecting the child, either directly, or through a representative or an appropriate body, in a manner consistent with the procedural rules of national law.” Article 12 in The United Nations Convention on the Rights of the Child act (UNCRC)

Vis (2014) points out that “the right to participate is not the same as the right to decide”. There are different types and levels of participation (Hart 1979; Vis 2014). UNCRC gives the child a right to be informed and to be heard, but not the right to be the main or a joint decision maker. The same tendencies can be seen in Norwegian legislation. The Child Welfare Act, § 6-3, states that:

“Children over the age of 7, and younger children who are capable of forming their own opinions, shall receive information and be given an opportunity to state his or her opinion before a decision is made in a case affecting him or her. The views of the child shall being given due weight in accordance with the age and maturity of the child.”

It is up to the social workers to determine what weight the child's views shall be given. Gallagher, Smith, Hardy and Wilkinson (2012) points out that effective child participation in social work is more nuanced than policy directions that encourage service-user involvement might allow for. The child protection system can often be overly bureaucratic and is not seen

as “child-friendly” (Vis, Holtan and Thomas 2012; Vis and Fossum 2013) often making children’s participation in case work difficult.

Previous studies have found several barriers to child participation. Vis, Holtan and Thomas (2012) found three main obstacles for achieving participation in the child protection service in Norway. One obstacle was difficulties associated with establishing communication with children, in order to bring out and interpret their true feelings. Protectionism – emphasising protection rather than empowering children was another obstacle. The third obstacle was the degree to which the social worker advocated the participation principle. They also measured students and social worker's views on obstacles for child participation in child protection case processing. They found that there were no significant differences between students and social workers on what they labelled communication and protection factors. However, they found that students scored significantly higher on their participation advocacy factor, indicating that social workers are less inclined than students to agree that participation should always be pursued in the case processing work. Vis and Fossum (2013) found that older social workers were more likely to agree with statements that represented reason for choosing not to engage children in decision-making processes.

In their qualitative study with social workers, Healy and Darlington (2009) found three themes that affected child participation in social work: Respect, appropriateness and transparency. They found that the understanding and application of these principles varied according to the practice domain, and whether the social workers were seeking to promote the participation of children or parents. So there is a need to understand the contextual situation in which the decision-making happens.

“A key institutional barrier was the dual involvement of the statutory child protection authority in both the implementation of statutory law with regard to risk assessment of children and as the host of the family group meeting process, which in law, is intended to be a key forum for family participation.” (Healy and Darlington 2009: 429).

Vis and Fossum (2013) found that decision-making context and organizational culture was more important than factors relating to the individual social workers beliefs and priorities, in determining what participation opportunities children received.

In their review study Bijleveld, Dedding and Bunders-Aelen (2013) found that relationships were seen as the most important factor for facilitating child participation, but also the main barrier. A frequent change of social workers, time constraints put upon the social workers, and a focus on protection seem to hinder the development of a relationship. Good relationships were important for the children to create a situation where they felt free to say what they felt, and feel like they were being taken seriously. Social workers found it important as it would help them determine whether the child really said what they felt, and help them decide what value the child's opinion should be given in the case. Vis and Thomas (2009) found that children that were included in meetings were more likely to participate, and when a child was participating in a case the social workers gained increased knowledge about the child's wishes.

These previous studies have shown that there are several obstacles for child participation in social work. The likelihood that children will be included in child welfare decision-making largely depend on how participation is viewed and practised by the social worker. The views on participation may be measured on a protection versus participation continuum.

Through measuring students and social workers views on protection and participation, this study aims to: Investigate what differences there are between social work students and social workers regarding views on children's participation in the child protection service. And secondly to conduct analysis to determine what may predict students and social workers views on participation and protection. This study is in part a replication of Vis, Holtan and Thomas (2012) study, and aims to compare results with their study in order to confirm if students of social work are greater advocates for child participation than social work professionals. There are however some significant differences between the studies that does not allow for direct comparison of scores.

2 Methods

This study uses a cross-sectional design (Field 2013). Data was collected during autumn 2014, using a questionnaire, and analysed with IBM SPSS statistics 21.

2.1 Participants

The participants in this study consists of two groups. The first group are students are in their second or third year in child protection and welfare education (N = 100), and a group of students in the fourth year of psychology (N = 31). The second group consists of leaders of municipal child protection agencies (N = 62) that are trained social work professionals. The complete number of participants is 193. Both groups responded to the questionnaire once, during autumn of 2014. The student survey was conducted at three different locations. The questionnaire was personally distributed at different universities and university collages in Northern-Norway. This was done to get a high response rate. The purpose of the study was explained before handing out the questionnaire. The participants were also informed participation was voluntary, and answering the questionnaire would be seen as consent to participate in the study. Responses from the professionals were obtained by administrating the questionnaire at two regional meetings attended by leaders of local child protection agencies. The average response rate of the student group was 94.81%. The professionals had an average response rate of 76.54%.

The mean age of the students was 28.08 years (SD = 7.97), and the mean age of the professionals group was 42.37 years (SD = 11.21). There is a significant difference in age in the two groups ($p < 0.000$, $df = 188$, $t = -10.03$). There were 26 men and 105 women in the student group (19.85% men). 11 men and 48 women (17.74% men) in the professionals group. There was not at a significant difference in genders in the two groups ($p = 0.85$).

2.2 Measures

Measure 1) The questionnaire used in this study was developed especially for this study, it was however based on a similar questionnaire developed by Vis, Holtan and Thomas (2012). Their questionnaire has previously been used in two different studies (Vis, Holtan and Thomas 2012; Vis and Fossum 2013). It consists of twenty items that were scored on a five point Likert scale, ranging from strongly disagree to strongly agree. The items in the questionnaire consisted of statements about barriers towards achieving child participation, and importance of child participation. The items were translated from English to Norwegian, and then back to English again by two different translators. This was done to ensure that the meaning of the items was not lost in translation, as well as improve the internal consistency of the questionnaire. Three additional questions were added with an aim to clarify the underlying factor structure for the statements in the questionnaire used in this study. The questionnaire was designed to measure two underlying dimensions related to how social workers view children's participation. Sixteen statements were included in the final analysis (Table 1), whereas seven statements were taken out after factor analysis. The sixteen statements form the two factors labelled participation and protection. The protection factor consists of statements about communication and protection of children. Some questions in the questionnaire were formulated in a negative manner others positively. This is evident in the participation factor where most questions score negatively.

Table 1: Items included in the protection and participation factors.

	1	2
	Protection	Participation
Talking about their problems is an additional burden for children	.701	
One should be careful about asking children about any difficult experiences they may have had	.648	
Children normally don't like to talk to their case manager	.600	
It is important to know as much as possible about the child before the first consultation	.590	
Child consultations are hard to plan because communication is spontaneous	.499	
It is important to ask questions the right way	.484	
One should not establish relations with children if they cannot be maintained	.457	
It is difficult to know if children are telling the truth	.457	
Children prefer to communicate through non- verbal activities	.443	
Children should not be pressured into talking about their problems	.382	
Protection is more important than participation	.365	
It is not always in the best interest of the child that children get to give their opinion before decisions are made		-.729
It is not always necessary to ask children what they think before decisions concerning them are made		-.676
The case worker should sometimes wait with including the child until a decision is made in the case, so the child does not have to worry for long.		-.638
For the caseworker to be able to make the right decision in a case it is important that the child participates.		.619
In order to protect the child, the case worker should not tell the child everything that is transpiring.		-.565

Note: The table shows factor loadings for each statement included in the scale.

A high score in the protection factor implies agreement with statements like “Talking about their problems is an additional burden for children”, and other communication statements like “Children normally don't like to talk to their case manager”. This factor also includes statements like “Protection is more important than participation” and “It is important to know as much as possible about the child before the first consultation”. Respondents in this factor would agree with these statements. A low score in the protection factor implies disagreement with statements like “protection is more important than participation” as well as “communicating with children is hard to plan” or that talking about their problems is an extra burden for the child. A high score in the participation factor implies agreement with

statements like “for the caseworker to be able to make the right decision in a case it is important that the child participates”, and “it is necessary to ask a child what they think before a decision is made”. A low score in the participation factor indicates a disagreement with the necessity of asking children what they think before a decision is made, and that in order to protect the child a caseworker should not tell the child everything that is transpiring in the case.

Measure 2) Questions about their knowledge of methods of communication with children and the law were also included in the questionnaire (Table 2). The items were designed to indicate what level of knowledge about the law and methods of communication with children, and abilities in talking to children the respondents had. Responses were given on a five point scale, ranging from “none” to “very much”, from which a score for communication and knowledge of the law was computed. Cronbach's alpha for communication was .621. Cronbach's alpha for the law factor was .866.

Table 2: Items included in the knowledge of the law and communication competence factors.

	1 Communication	2 Law
What is your level of knowledge of research about methods of communication in talking to children	.646	
How capable are you at talking with children	.784	
How much knowledge do you have about methods of communication in talking to children	.787	
How much do you know about what the Norwegian law say about children’s participation		.935
How much do you know about what the UN Convention on the Rights of the Child act says about child participation		.925

Note: The table shows factor loadings for each statement included in the scale.

Measure 3) Background information about age, gender, work experience with children, and whether they have or have had day-to-day care for a child under 18 years of age, was also collected.

2.3 Analysis

Exploratory factor analysis was used in order to determine which items from the questionnaire to include in the protection and participation scales. A correlation matrix of all the items was inspected. Items with a correlation larger than $r = .3$ with at least one other item was included. Some questions with slightly smaller significant correlations with several other items were included in the factor analysis. After this seventeen questions remained, and one questions was removed because it loaded equally on both factors. T-tests were used to test for differences in mean scores between social workers and students. Hierarchical linear regression was used to determine predictors for the protection and participation factors.

3 Results

Correlation between demographic variables, law and communication factors, and participation and protection factors are shown in Table 3.

Table 3: Correlations between factors

	1	2	3	4	5	6	7
1 Gender							
2 Age	.071						
3 Law	.088	.392*					
4 Communication	.130	.211*	.369*				
5 Participation	.022	-.004	-.241*	-.118			
6 Protection	-.054	-.427*	-.283*	-.083	.243*		
7 Children or not	-.133	-.681*	-.314*	-.234*	.024	.260*	
8 Professionals & students	.014	.590*	.513*	.119	-.033	-.445*	-.418*

* Statistically significant, $p < .05$

Gender does not correlate with any of the other factors, which could indicate that views about child participation is not gender specific. However there is a surplus of women in this study, so it is not possible to say anything for certain. Age correlates positively with the communication and law factors, and negatively with the protection factor. Age was associated with more knowledge about the law and better abilities in communication, whereas younger respondents were more inclined to agree with the protection factor. Knowledge about the law correlates positively with the communication factor and negatively with the protection and participation factors. The frequency of contact with children, measured by whether you have children or not, seem to indicate how problematic communication with children is viewed. It is possible that having access to and daily practice in talking with children may increase ones skills in communication with children.

The difference between students and professionals on all the scaled scores were tested. The result is shown in Table 4. There were statistically significant differences in the scores on two factors: protection and law. The social workers had a higher mean score on the law factor, indicating that they know more about the law. Students have a higher score on the protection

factor, indicating that they agree more with this factor compared with the social workers. There are no significant differences in scores on the participation and communication factors. This indicates that both groups have more or less equal views and knowledge when it comes to these factors.

Table 4: Score difference between students and professionals

	N	M	SD	t-test	p-value
Participation				.45	.65
Students	128	2.26	.64		
Professionals	59	2.22	.61		
Protection				7.01	.00*
Students	122	2.76	.40		
Professionals	53	2.35	.33		
Law				-9.27	.00*
Students	130	3.30	.93		
Professionals	61	4.39	.66		
Communication				-1.69	.09
Students	129	3.28	.60		
Professionals	61	3.43	.55		

* Statistically significant, p <.05

In order to identify relative importance among possible predictors for participation scores and protection scores, two separate regression models were estimated. The results are shown in Table 5. Protection scores are predicted by age and work experience, while participation scores are predicted by knowledge of the law. This means that younger people and students are more inclined to score low on the protection factor. The younger respondents may not view protection as an obstacle for participation, or see it as black and white – protection or participation. Knowledge of the law was the most important predictor for the participation scores. This means that knowledge of the law is more important than work experience, communication skills and knowledge about methods of communication, in determining respondents' views on participation.

Table 5: Analysis of predictors for protection and participation

Predictors	Protection			Participation		
	B	p-value	95% CI	B	p-value	95% CI
Group 1						
Gender	-.054	.456	-.198 - .089	.072	.550	-.165 - .309
Age	-.012	.004*	-.020 - -.004	.007	.277	-.006 - .309
Group 2						
Law	-.015	.686	-.086 - .057	-.202	.001*	-.317 - -.085
Communication	.025	.650	-.083 - .132	-.027	.763	-.201 - .148
Group 3						
Children or not	-.055	.490	-.213 - .102	.048	.713	-.211 - .307
Group 4						
Professionals/students	-.266	.003*	-.439 - -.094	.113	.405	-.154 - .381

* Statistically significant, $p < .05$

The model explains 26.4% of the variation in the protection scores, and 8.2% of the variation in the participation scores. The variance in the protection score was explained to a satisfactory degree, but the participation factor was not well explained by the model. This means that there are some other variables that were not included in this study, that are important in determining how strongly social workers and students advocate child participation.

4 Discussion

The aim of this study was to find differences in views about child participation between students and social workers. The results indicate significant differences between the groups on two factors: protection and knowledge of the law. Students were more inclined to agree with the statements on the protection factor, whereas the professionals reported to know more about the law. In the correlation analysis age correlated with the law, protection and communication factors. It may be that with age comes more knowledge about the law and better abilities in communication.

In a previous study Vis, Holtan and Thomas (2012) found that there were no significant differences between students and social workers on what they labelled communication and protection factors. However they found that students scored significantly higher on their participation advocacy factor, indicating that social workers are less inclined than students to always advocate for child participation in case processing work. Contrary to the results in this study, students are more likely to agree with the protection factor than social workers. It may be that the students had not learned enough about participation to see its value in social work. It may be that it is not the students that are greater advocates for protection, but that it is the workers have surpassed them in advocating child participation. Several governmental commissioned reports about children's participation has been produced the past years (e.g. NOU 2012; NOU 2011), as well as practical guidance on how to accomplish participation in the child protection services (“Snakk med meg!” [“Speak with me!”] 2009). This may explain why social workers and students now think participation is equally important. It is also possible that the students Vis, Holtan and Thomas (2012) had in their study are part of the social workers in this study and that their views on participation persisted or increased as they started working with children. This may also help explain the shift in the social worker's attitudes. The two studies, theirs and this study, are not directly comparable and it is therefore not possible to conclude if the students and social workers have a higher or lower score compared to the two groups in Vis' study.

The social workers scored significantly higher on knowledge about the law. This may be explained by the fact that they work with the law on a day-to-day basis. It could also be that the students are underestimating their own abilities, or that they may need better training in the law.

Vis, Holtan and Thomas (2012) found three main obstacles for achieving participation in the child protection service in Norway. One obstacle was difficulty associated with establishing communication with children, in order to bring out and interpret their true feelings. Protectionism – emphasising protection rather than empowering children was another obstacle. The third obstacle was the degree to which the social worker advocated the participation principle. It was found that the social workers needed to become more comfortable in communicating with children. The students in this study scored higher on the protection factor – which have many questions on communication integrated in it – and it may come from a fear of hurting the child, a lack of communication skills or knowledge about communication methods, or just a lack of practice in talking to children. Vis, Holtan and Thomas (2012) found that some social workers will never attempt to facilitate participation out of fear of harming the child in the process, whereas others think that participation is necessary and will try to facilitate it. The child protection case processing is however not particularly child friendly and some may eventually come to realise the difficulties and complexity of achieving effective participation in the system. Some social workers may feel that they lack the communication skills necessary to communicate proficiently with children. They may also feel that the organisational barriers will sometimes not allow them to develop the necessary relationships to make sure children get to participate. It may seem that in the latter years these barriers may have become less of a problem, and that it could explain why social workers are becoming greater advocates for children's participation. It could also be that the social workers work with the same barriers, and think participation is necessary, but won't let the barriers stop them in facilitating participation.

The second aim was to see if any of these differences could be explained by knowledge of the law, knowledge of communication and communication skills, or demographic variables. The results indicate that age and work experience could predict variance in the protection factor. Knowledge of the law could predict variance in the participation factor, indicating that knowledge of the law is important for the views on participation. As mentioned in the introduction both Norwegian law and UNCRC give the child a right to be informed and to

give his or her opinion, but there is no right to participate beyond that point. There is perhaps a need for more legal rights to participate, but the right to participate includes the right to choose not to. With a right to participate children would also need the ability to participate, and the workers would need the knowledge, ability and time to make it happen. Research has shown that children want to participate in cases that affect their lives. Participation can lead to a better decision for the child – that the child is happy to live with – and it can help promote better health in children (Bijleveld, Dedding and Bunders-Aelen 2013; Gallagher et al 2012; Vis, Strandbu, Holtan and Thomas 2011).

4.1 Limitations

The strengths of this study are a good selection and size of participants, a high answer rate and extra statements in the questionnaire – improving its validity. There are also some limitations: The study does not investigate how the views of the students and social workers affect the decision-making or interaction with children. It therefore has no way of showing how their views affect social work practices, and by extension it is not possible to recommend any specific actions for improving children's participation in social work.

Participants self-reported their abilities and level of knowledge for both the law and communication factors. A pinch of salt is needed when looking at the communication and law factors, as it may not be representative of their actual knowledge or abilities. Self-report measures can produce large measurement errors as there are other factors, that are not being measured, that can influence the answers given (Field 2013). Self-reporting was however seen as the only liable way of getting the desired information from the participant in this study.

The protection factor consists of statements about communication and protection of children. Some questions were formulated in a negative manner whereas others were positively formulated. This is evident in the answers given in the participation factor. Neither of the two factors are well explained by the regression model, indicating that there is something else that affects the views on participation.

The respondents were given no age limits when informed about the questionnaire. It was left up to them to consider their views on the different statements, and decide what age groups they were thinking about when responding to the questionnaire. Some respondents said they would not have answered the same if the case was about a small child, so if some participants answered the questionnaire with a young child in mind it may have skewed their responses to be more protectionistic.

5 Conclusion

The first aim of this study was to investigate what differences there are between social work students and social workers regarding views on children's participation in the child protection service. The main findings are that there are no significant differences between social workers and students views on participation and communication factors. Students are however more inclined to agree with the protection factor, and social workers report a greater knowledge of the law. This is opposed to the findings of Vis, Holtan and Thomas (2012) who in their study found no significant differences between students and social workers on what they labelled communication and protection factors. They found that students scored significantly higher on their participation advocacy factor, however there is no way to directly compare the two studies, so all this indicates is that there may be an ongoing shift in views on children's participation in social work. More research is needed to make further conclusions on the matter.

The second aim was to conduct analysis to determine what may predict students and social workers views on participation and protection. The main findings were that protection scores are predicted by age and work experience, while participation scores are predicted by knowledge of the law.

References

- Barnevernloven (1992) Lov om barneverntjenester [The Child Welfare Act] Available: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100?q=bvl> (15 May 2015)
- Barne- og likestillingsdepartementet (2009) *Snakk med meg! En veileder om å snakke med barn i barnevernet* [“Speak with me!” A guide on talking to children in child protection services]
- Bijleveld G. G. Van, Dedding C. W. M., Bunders-Aelen J. F. G. (2013) Children’s and young people’s participation within child welfare and child protection services: a state-of-the-art review. *Child and Family Social Work* Vol. 20, no 2, pp. 129–138
- Field A. (2013) *Discovering statistics using IBM SPSS*. London: Sage Publications
- Gallagher M., Smith M., Hardy M., Wilkinson H. (2012) Children and Families’ Involvement in Social Work Decision Making. *Children & Society* Vol. 26, no 1, pp. 74–85
- Hart R. (1979) *Children's participation: From tokenism to citizenship*. UNICEF International Child Development Centre
- Healy K., Darlington Y. (2009) Service user participation in diverse child protection contexts: principles for practice. *Child and Family Social Work* Vol. 14, no 4, pp. 420–430
- Norges Offentlige Utredninger (2012) *Bedre beskyttelse av barns utvikling* [Better protection of childrens development], no 5, Oslo: Departementenes servicesenter
- Norges Offentlige Utredninger (2011) *Ungdom, makt og medvirkning*, [Youth, power and participation] no 20, Oslo: Departementenes servicesenter
- United Nation (1989) Convention on the Rights of the Child. Available: <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx> (15 May 2015)
- Vis S. A. (2014) Factors that determine children's participation in child welfare decision making – from consultation to collaboration. Ph.D thesis, UiT the Arctic University of Norway.
- Vis S. A., Fossum S. (2013) Organizational factors and child participation in decision-making: differences between two child welfare organizations. *Child and Family Social Work* [Electronic] doi:10.1111/cfs.12076. Available: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/cfs.12076/abstract> (15 May 2015)

- Vis S. A., Holtan A., Thomas N. (2012) Obstacles for Child Participation in Care and Protection Cases—why Norwegian social workers find it difficult. *Child Abuse Review* Vol. 21, no 1, pp. 7–23
- Vis S. A., Strandbu A., Holtan A., Thomas N. (2011) Participation and health – a research review of child participation in planning and decision-making. *Child and Family Social Work* Vol. 16, no 3, pp. 325–335
- Vis S. A., Thomas N. (2009) Beyond talking – children's participation in Norwegian care and protection cases. *European Journal of Social Work* Vol. 12, no 2, pp. 155-168

Vedlegg 1

Studium: _____ År: _____

Kjønn: Mann Kvinne

Alder _____ (År)

1) Hvilken erfaring har du i arbeid med barn?

Jeg arbeider ikke med barn, men har hatt utplasseringer der jeg har arbeidet med barn.

Jeg arbeider med barn til daglig. (heltid/deltid)

Jeg arbeider ikke til daglig med barn, men har gjort det før.

Jeg har ikke erfaring med å arbeide med barn

Annet (vennligst spesifiser) _____

2) Har du daglig omsorg for et eller flere barn under 18 år?

Ja, 1 (ett)   Ja, 2 (to)   Ja, 3 (tre)   Ja, 4 (fire)

Ja, 5 (fem)   Ja, 6 (seks)   Ja, flere enn 6 (seks)

Nei, men har tidligere hatt det

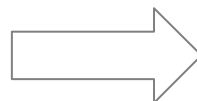
Nei

Her kommer noen spørsmål om din kunnskap. Venntligst svar så ærlig som mulig. (Sett ett kryss i den ruten som du synes passer best for deg.)

På en skale fra 1-5, der 1 er ingen/svært liten grad og 5 er mye/i stor grad:

	1 (ingen)	2 (lite/ liten grad)	3 (noe)	4 (en god del)	5 (mye/ I stor grad)
Hvor godt kjenner du til forskning om samtale med barn					
Hvor gode ferdigheter synes du at du har i å snakke med barn					
Hvor god kunnskap har du om metoder for samtale med barn					
I hvor stor grad kjenner du til hva Norsk lov sier om barns medvirkning?					
I hvor stor grad kjenner du til hva FN's barnekonvensjon sier om barns medvirkning?					

På neste side er noen påstander om barns medvirkning i barnevernsaker.

Svar så ærlig som mulig på hvor uenig/enig du er i påstandene under.

(sett ett kryss i den ruten som du synes passer best for deg.)	svært uenig	uenig	verken eller	enig	svært enig
For å kunne snakke med barn om hvordan de har det trenger du spesifikke ferdigheter.					
Barn liker normalt ikke å snakke med sin saksbehandler					
Det er viktig å vite så mye som mulig om barnet før første konsultasjon					
Barns deltakelse er vanskelig fordi gode barnesamtaler ikke kan planlegges					
Det er viktig å unngå å sette barnet i en lojalitetskonflikt					
Det er lettere for barn å si hva de egentlig mener hvis de kjenner deg godt					
Man burde være forsiktig med å spørre barn om vanskelige hendelser og erfaringer de kan ha hatt.					
Man burde ikke skape en relasjon til barn hvis den ikke kan bli vedlikeholdt.					
Barn burde ikke bli presset til å snakke om problemene sine.					
Det er ikke alltid nødvendig å spørre barn hva de mener før en avgjørelse tas, som omhandler dem.					
Man burde ikke snakke med barnet med mindre foreldrene samtykker til det					
Barn burde ikke få lov til å være med på møter					
Det er ikke alltid til barnets beste at de får gi sin mening før avgjørelser blir tatt					
Det er en ekstra byrde for barn å snakke om sine problemer					
Det er viktig å stille spørsmål på riktig måte					
Det er vanskelig å vite om barn snakker sant.					
Barn foretrekker å kommunisere gjennom non-verbale aktiviteter					
Barns deltakelse er vanskelig fordi barn ikke forutser konsekvensene av sine valg					
Det er viktigere at barn blir hørt, enn at de får viljen sin.					
Barn kan være motvillig til å si hva de egentlig mener.					
Beskyttelse er viktigere enn deltakelse					
For å kunne ta riktig avgjørelse i saksbehandlingen er det viktig at barnet får delta.					
For å kunne beskytte barn, burde saksbehandler la være å fortelle barna alt som pågår.					
Saksbehandlere burde noen ganger vente med å inkludere barn til avgjørelsen er tatt, slik at barna ikke behøver å bekymre seg så lenge.					

Takk for hjelpen

Selvvalgt pensum

Valgfritt pensum til master i barnevern, juni 2015.

Forfatter(e)	År	Tittel	Utgitt av/i	Sider	
Karin Haarberg Aas	2013	«Å samtale med barn i barnevernet er mye mer enn bare å snakke med ...» <i>Erfaringer fra et kompetanseutviklende prosjekt i praksis</i>	Norges Barnevern nr. 4, 90, 212-224	212-224	12
Bjørn Øystein Angel	2010	<i>Barnet som aktør og kunnskapsbærer – en utfordring for barnevernets profesjonelle ekspertise</i>	Norges Barnevern nr. 3, 87, 140-151	140-151	11
Bilhah Arad- Davidzon, Rami Benbenishty	2008	<i>The role of workers' attitudes and parent and child wishes in child protection workers' assessments and recommendation regarding removal and reunification</i>	Children and Youth Services Review, 30, 107–121	107-121	14
Barne- og likestillingsdepart ement	2006	<i>Deltakelse og innflytelse fra barn og ungdom - informasjon og veiledning for arbeidet i kommunene</i>	Rundskriv Q-27/2006 B.		20
Barne- og likestillingsdepart ementet	2009	<i>Snakk med meg! En veileder om å snakke med barn i barnevernet</i>			34
Ganna G. Van Bijleveld, Christine W. M. Dedding, Joske F. G. Bunders-Aelen	2015	<i>Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: a state-of-the-art review</i>	Child and Family Social Work, 20, 129–138	129-138	9
Edmund Bernard Bruyere	2010	<i>Child Participation and Positive Youth Development</i>	Child Welfare Vol. 89, No. 5, 205-220	205-220	15
Vigdis Bunkholdt, Mona Sandbæk	2011	<i>Praktisk barnevernarbeid</i>	Gyldendal Norsk Forlag, Oslo	15-29	14
Øivin Christiansen	2012	<i>Hvorfor har barnevernet problemer med å se og behandle barn som aktører?</i>	NORGES BARNEVERN NR 1–2, 89, 16–30	16–30	14
Bilha Davidson- Arad, Rami Benbenishty	2010	<i>Contribution of child protection workers' attitudes to their risk assessments and intervention recommendations: a study in</i>	Health and Social Care in the Community 18, 1, 1–9	1-9	9

		<i>Israel</i>		
Bilha Davidson-Arad, Dorit Englechin-Segal, Yochanan Wozner, Rosy Gabriel	2003	<i>Why social workers do not implement decisions to remove children at risk from home</i>	Child Abuse & Neglect 27, 687–697	687–697 10
Andy Field	2013	<i>Discovering statistics using IBM statistics.</i>	Sage publications Ltd, London.	293-354, 665-716 112
Michael Gallagher, Mark Smith, Mark Hardy, Heather Wilkinson	2012	<i>Children and Families' Involvement in Social Work Decision Making</i>	CHILDREN & SOCIETY VOLUME 26, 74–85	74-85 11
Roger Hart	1979	<i>Children's participation: From tokenism to citizenship</i>	UNICEF International Child Development Centre, Florence Italia	39
Karen Healy, Yvonne Darlington	2009	<i>Service user participation in diverse child protection contexts: principles for practice</i>	Child and Family Social Work, 14, 420–430	420–430 10
Pamela S. Van Horn, Kathy E. Green, Monica Martinussen	2009	<i>Survey Response Rates and Survey Administration in Counseling and Clinical Psychology</i>	Educational and Psychological Measurement Volume 69, 3, 389-403	389-403 14
Åse Langballe, Kari Trøften Gamst og Marit Jacobsen	2010	<i>Den vanskelige samtalen</i>	NKVTS, Oslo	124
Knut Lindboe	2008	<i>Barnevernrett</i>	Universitetsforlaget, Oslo	192-200, 261-267 14
Yany, Jacqueline Hayden Lopez, Kathy Cologon, Fay Hadley	2012	<i>Child participation and disaster risk reduction</i>	International Journal of Early Years Education, 20, 3, 300-308	300-308 8
Susan E. Mason, Heidi Heft LaPorte, Laura Bronstein, Charles Auerbach	2012	<i>Child welfare workers' perceptions of the value of social work education</i>	Children and Youth Services Review 34, 1735–1741	1735-1741 6
Svetozar I.	2004	<i>Identification and description of</i>	<i>Developmental</i>	299-304

Stephen Mihaylov, N. Jarvis, Allan F. Colver, Bryony Beresford		<i>environmental factors that influence participation of children with cerebral palsy</i>	<i>Medicine & Child Neurology</i> , 46, 299–304	5
Halvor Nordby	2013	<i>Etikk i barnevern</i>	Gyldendal Norsk Forlag, Oslo	44-152 108
Norges Offentlige Utredninger	2011	<i>Ungdom, makt og medvirkning</i> ,	Departementenes servicesenter, Oslo no 20	119
Inger Oterholm	2003	<i>Deltakelse og beslutninger i barnevernet</i>	Nordisk Sosialt Arbeid nr. 4, 217-223	217-223 6
Michele Peterson-Badali, Stephany L. Morine, Martin D. Ruck, Naomi Slonim	2004	<i>Predictors of Maternal and Early Adolescent Attitudes Toward Children's Nurturance and Self-Determination Rights</i>	<i>Journal of Early Adolescence</i> , Vol. 24 No. 2, 159-179	159-179 20
David Shemmings	2000	<i>Professionals' attitudes to children's participation in decision-making: dichotomous accounts and doctrinal contests</i>	<i>Child and Family Social Work</i> , 5, 235-243	235-243 8
Rebecca Stern	2006	<i>The Child's Right to Participation – Reality or Rhetoric?</i>	ISBN 91-506-1891-1	301
Jessica Strolin-Goltzman, Sharon Kollar, Joanne Trinkle	2010	<i>Listening to the Voices of Children in Foster Care: Youths Speak Out about Child Welfare Workforce Turnover and Selection</i>	<i>National Association of Social Workers</i> , 55, 1, 47-53	47-53 6
Nigel Thomas	2005	<i>Has anything really changed? Managers' views of looked after children's participation in 1997 and 2004</i>	<i>ADOPTION & FOSTERING VOLUME 29</i> nr 1, 67- 77	67-77 11
Nigel Thomas	2012	<i>Love, rights and solidarity: Studying children's participation using Honneth's theory of recognition</i>	<i>Childhood</i> 19(4) 453–466	453-466 13
Torsten Thurén	2009	<i>Vitenskapsteori for nybegynnere</i>	Gyldendal Norsk Forlag AS, Oslo	12-194 182
Svein Arild Vis	2014	<i>Factors that determine children's participation in child</i>	UiT	1-76 76

		<i>welfare decision making</i>			
Svein Arild Vis , Amy Holtan, Nigel Thomas	2012	<i>Obstacles for Child Participation in Care and Protection Cases—why Norwegian social workers find it difficult</i>	Child Abuse Review Vol. 21, 7–23	7-23	16
Svein Arild Vis, Astrid Strandbu, Amy Holtan, Nigel Thomas	2010	<i>Participation and health – a research review of child participation in planning and decision-making</i>	Child and Family Social Work 2011, 16, 325–335	325-335	10
Svein Arild Vis, Nigel Thomas	2009	<i>Beyond talking – children's participation in Norwegian care and protection cases</i>	European Journal of Social Work, 12, 2, 155-168	155-168	14
Svein Arild Vis, Sturla Fossum	2013	<i>Organizational factors and child participation in decision-making: differences between two child welfare organizations</i>	Child and Family Social Work, doi:10.1111/cfs.12076		11
Svein Arild Vis, Sturla Fossum	2013	<i>Representation of children's views in court hearings about custody and parental visitations — A comparison between what children wanted and what the courts ruled</i>	Children and Youth Services Review, 35, 2101–2109	2102-2109	8
Vicky Weisz, Twila Wingrove, Sarah J. Beal, April Faith-Slaker	2011	<i>Children's participation in foster care hearings</i>	Child Abuse & Neglect 35, 267–272	267-272	5
				Sum:	1419